

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Dispvtaones Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Qvibus Vniversa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalae, 1644

Sect. 4. Difficultates naturales circa idem msterium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

Scripturis, & Patri cum articulo. Etenim heque semper Patri tribuitur cum articulo, nec Filio semper sine articulo. Neque ad denotandum præcipuum vocis significatum, opus est adhiberi articulum. Ioann. 20. vers. 28. Christo sic ait Thomas Apostolus *ὁ κύριός μου, καὶ ὁ θεός μου. Dominus meus, & Deus meus.* Et 1. Ioan. 5. 20. de Filio dicitur, *Hic est verus Deus,* *ὁ ὢν ὁ ἀληθινὸς θεός.* Contra verò, Corinth. 6. vers. 19. & Ioan. 1. v. 18. & alibi sæpissime tribuitur Patri nomen, *Deus*, sine articulo. Porro illa Thomæ Apostoli verba non fuerunt simplex exclamatio & admiratio: sed vera resurrectionis Christi, eiusque diuinitatis confessio: iuxta illud quod sequitur immediatè: *Quia vidisti me Thomas, credidisti.* Quapropter merè in quinta Synodo generali sub finem actionis 4. anathematismo 12. damnatus impius Theodorus Mopsuestenus, quod asseruerit Thomam his verbis non esse locutum cum Christo, quasi fuerit confessus illum esse Deum, sed miraculè resurrectionis attonitum glorificasse Deum, ideoque non ad Christum, sed ad Deum ea verba retulisse.

Quartò, a uersus naturæ unitatem in tribus personis obicitur, quod 1. Ioannis 5. v. 7. sicut dicitur *Tres sunt qui testimonium dant in celo, Pater, Verbum, & Spiritus sanctus; & hi tres unum sunt:* ita dicatur, *Tres sunt qui testimonium dant in terra, Spiritus, aqua, & Sanguis; & hi tres unum sunt.* Atqui tres isti non habent vnam naturam simplici unitate, sed tantum aliquatenus simili: ergo nec illi tres. Respondeo per illum locum non probari quidem unitatem naturæ simplicem, quæ aliunde satis ostensa fuit numero 22. & disput. 6. sect. 4. Sed neque etiam per locum illum Ioannis diuersitas naturæ probatur: quia non dicuntur illi tres esse vnum eodem penitus modo, quo isti: sed tantum dicuntur seorsim isti esse vnum, & illi seorsim dicuntur esse vnum. Modus verò quo Pater, & Filius, & Spiritus sanctus sunt vnum, aliunde satis per Scripturas & Concilia, præcipue verò per Nicænum 1. in Symbolo, & Lateranense magnum capit. 1. & 2. declaratus habetur. Notat etiam Valq. disput. 109. num. 12. verba illa de Spiritu, aqua, & sanguine, *& hi tres unum sunt*, in multis græcis codicibus non haberi: & in iis in quibus habentur, non esse *unum sunt*, sed, *in unum sunt*, ut *ὁ θεὸς ἐστὶν ἓν ἓν* in unum, supple, *testimonium*, quatenus Christus per hæc tria dedit testimonium in terra, cum in cruce emisit Spiritum, & sanguis, & aqua ex eius latere perfosso exierunt. Quamquam alij hunc locum aliter explicant de baptismo, in quo Spiritus, id est Trinitas invocatur: & sanguis, id est, Christi passio & merita per aquam sanctificant. Vel ut ait Ambros. libro 10. in caput. 22. *Tres sunt testes,*

aqua, sanguis, & spiritus. Aqua ad lacrum, sanguis ad precium, Spiritus ad resurrectionem.

SECTIO IV.

Difficultates naturales circa idem mysterium.

Contra idem mysterium unitatis naturæ in Trinitate personarum obicitur multæ rationes naturales: quarum præcipuæ sunt, quod Deus non possit natura ipsa, & essentia diuina realiter esse Pater & Filius & Spiritus sanctus. Ergo quopiam realiter differentes à natura. Probarur antecedens: nam aliqui vel natura illa, tripliciter esset realiter, sicut illi sunt tres realiter distincti: aut illi non distinguerentur realiter, sed essent idem inter se, sicut sunt idem cum natura realiter, iuxta vulgatum axioma, *Quæ sunt eadem vni tertio, sunt eadem inter se.* Consequens autem non potest admitti. Nam illud realiter à natura distinctum, constitutum Patris, Filij, & Spiritus sancti, vel est substantia vel accidens. Et quicquid dicatur, sequitur primò Deum secundum essentiam esse in potentia physica & quasi materiali, ut determinetur & constituitur in aliquo gradu entis per aliquid realiter additum. Secundò, Deus in concreto ut est Pater, Filius, aut Spiritus sanctus, erit compositus realiter ex essentia & aliquo alio. Tertio, paternitas, seu proprietatis & differentia primæ personæ, vel est producta ab alio, vel non. Si primum: dantur plures personæ tribus. Si secundum: ergo non tantum Deus à se existit secundum formam & essentiam Dei: sed etiam Pater secundum propriam patris quidditatem, quæ non est propria Dei quidditas: siquidem Filius dicitur esse perfectè Deus, qui tamen nullo modo est Pater. Quartò, si Pater generat Filium, & Pater & Filius spirant Spiritum sanctum: ergo nec Filius, nec Spiritus sanctus est à se. Ergo non sunt Deus: Deus enim est ens à se, id est, non productum ab alio. Deinde vel ex nihilo sunt, vel ex substantia diuina. Si ex nihilo: creaturæ sunt. Si ex substantia diuina: ergo substantia diuina secundum se est in potentia quasi materiali ad aliquid quod ex ea est per actionem generationis & spirationis. Hæc autem omnia sunt absurda, & contra sensum quem omnes habent de Deo.

Ad hæc breuiter respondeo per anticipationem (plena enim solutio pendet à nota mysterij explicatione, hoc tractatu suscepta) Deum eadem unitate reali quæ est Deus, esse Patrem, Filium, & Spiritum sanctum, siue reali distinctione inter naturam & proprietates personarum constitutus: sed rationis tantum, seu virtuali. Deus quidem non est essentia suâ formali.

34.
Solutur
prima diffi.
cultas.

ter & præcisè sumptâ secundum rationem essentia, Pater, Filius, & Spiritus sanctus, neque enim tres sunt de essentia Dei; cum quilibet eorum sit perfectè Deus, & tamen vnus illorum non sit alter, nec de ratione alterius. Sed tamen eadem res quæ est Deo essentia & est Deus, est quoque Pater, Filius, & Spiritus sanctus; estque simpliciter non tantum Deus: sed etiam tres illi distincti inter se, sine distinctione à Deo.

Ad confirmationem antecedentis Respondeo, non repugare ut natura re vnica, & simplex, identificetur realiter tribus distinctis proprietatibus: neque ut ille proprietates, non obstante reali identitate cum natura, distinguantur realiter inter se. Vulgatum autem axioma, Quæ sunt eadem vni tertio &c. ut sit verum generaliter, intelligendum est vel de identitate in illo tertio: ita ut quæ sunt eadem vni tertio, sint etiam eadem in illo tertio, non autem omni alia ratione: nam id non est necessè: aut de identitate adæquate & omnimoda cum tertio, quæ non est inter naturam & quamlibet proprietatem. Natura enim inadæquate tantum & inconuertibiliter identificatur cum illa, estque virtuali & excellenti quodam ac singulari modo vniuersalis: ita ut latè pateat & identificetur non vni tantum proprietati Patris, sed etiam propriis rationibus Filij, & Spiritus sancti, cum quibus tamen proprietatis Patris non identificatur. De qua difficultate omnium grauissima in hoc mysterio plura dicemus inferius disp. 25. sect. 7.

36
Secunda difficultas.
Ad secundam difficultatem Respondeo, id quo personæ constituuntur & distinguuntur ab inuicem, esse substantiali; siquidem constituit formaliter in esse substantiali personali: sed non distinguit realiter ab essentia: neque propterea esse quidquam in Deo quod non sit ipsa essentia identice, per quam identice, etiam non formaliter & præcisè in ratione essentia, Deus est quicquid est. Non est etiam in Deo potentia realis, & physica ad determinationem, vel compositionem intrinsecam, respectu proprietatum personalium; sed tantum logica seu metaphysica: siquidem proprietates, quibus essentia determinatur, & personæ constituentur, ratione tantum distinguuntur ab illa.

Tertia difficultas.
Ad tertiam Respondeo paternitatem, & essentiam, non esse duo in re distincta, carentia principio: sunt enim vna res, & distinguuntur solum ratione, seu virtualiter & inadæquate, ut supra dictum est. Quod autem duo ratione diuersa sint à se, id est, non effecta vel producta realiter ab alio, nihil absurdum est. Nam in essentia quoque ipsa potest esse distingui ratione intellectum, voluntatem, & omnipotentiam, quæ omnia principio carent, & in re sunt vnum, licet eorum sit ratio & vis diuersa.

Ad quartam Respondeo, Filium, & Spiritum sanctum, ut tales, habere principium, & non esse sine principio: sed non propterea desinunt esse Deus: quia non quicquid est Deus, est à se omni ratione identificata cum Deo. Licet ea ratione qua est Deus formaliter, sit à se negatiue: quia secundum Deitatem caret principio à quo producatur. In hac autem productione Filius, & Spiritus sanctus secundum suas proprietates non sunt ex nihilo; nisi per nihilum intelligamus negationem subiecti realis, quo pacto etiam natura diuina ex nihilo est, hoc est non ex subiecto præsupposito; ex quo producta sit. Non sunt, inquam, ex non-entibus, seu ex nihilo termini, prout actuali, quasi aliquando non fuerint: neque virtuali, quasi potuerint non esse aliquando, licet semper extiterint: sed ab æterno omnimoda & absoluta necessitate existunt: tamquam sit necessarium filium esse & Spiritum sanctum, quem necessarium esse esse patrem, &c. Deum.

Desique cum inter essentiam & proprietates non sit distinctio realis; non est quoque in Patre, aut Filio, aut Spiritu sancto realis compositio. Neque in essentia Dei est potentia realis seu physica, quasi materialis, ad formam vel actum ex ea educendum per actionem generationis aut spirationis: licet concipi possint proprietates ex natura emergere virtualiter: paternitas quidem, sine vilo principio reali productiuo: filiatio verò, & spiratio passiuæ, per realem productionem quasi actiuam, à Patre, & à Spiratore, qui est Pater & Filius. Patres quidem antiqui dicunt vnam personam diuinam producere aliam de sua substantia: quod vel, ut exponit Suarez libro 6. capit. 6. numero 6. intelligunt tanquam de totali forma & natura: vnde illa essentia determinetur per relationes, non vt materia per formam, sed vt natura per terminum substantialem & hypostasim propriam: vel vt Durandus, Henricus & alij malunt, licet essentia non sit materia propriè, habet tamen cum illa proportionem aliquam, in eo quod supponitur productioni, & determinatur per relationem seu personalitatem, quæ virtualiter exit è fine essentia: paternitas quidem, & spiratio actiuæ citra realem productionem: filiatio verò, & spiratio passiuæ non sine reali productione actiuæ Patris, & spiratoris: etsi non subiectiuæ & materiali, propter indistinctionem naturæ & proprietatum productarum.

Non est autem incredibile Patrem, Filium, & Spiritum sanctum constitui proprietatibus realiter distinctis ab inuicem, & tamen cum natura identificatis. Nam in rebus etiam creatis vnum & idem potest habere modos contrarios & repugnantes inter se, quorum tamen quilibet non illi repugnet.

gnet, neque sit res ab eo diuersa. V. g. eadem quantitas potest, quamuis successiue, habere contrarias figuras; & idem mobile moueri moribus diuersis & contrariis: & vna eademque res potest esse principium actuum contrariorum: vt idem intellectus, idem appetitus, eadem vis moriua animalis. Et quamuis in rebus creatis nihil inueniatur omnino Deo simile quoad mysterium Trinitatis: nihil inde sequitur contra veritatem Trinitatis, quæ non debet esse quo-

ad omnia imitabilis in creaturis. Et nos illam non propter vllum argumentum naturale tenemus, sed credimus propter diuinam reuelationem nobis, sufficienter propositam. Neque res diuinas inscrutabiles, & superantes omnem admirationem, metimur humanis ratiocinationibus: sed diuinis reuelationibus, & Scripturæ testimonijs expositis iuxta sensum Ecclesiæ: quæ est columna & firmamentum veritatis 1. Tim. 3.

DISPUTATIO: VIGESIMA QVARTA,

De processione personarum diuinarum.

- Sectio I. *Virum inter personas diuinas sit processio, seu exitus vnus ab altera?*
- Sectio II. *Refutatur error Durandi, & Nominalium, contra doctrinam precedentem.*
- Sectio III. *Quomodo stet diuinitas personarum cum processionibus?*
- Sectio IV. *De principio & termino formali processionum diuinarum.*
- Sectio V. *Refutantur contrarie sententiæ, & respondetur earum argumentis.*
- Sectio VI. *Ex quonam actu intelligendi & Volendi procedant filius, & Spiritus sanctus?*
- Sectio VII. *Refutatur prima opinio contraria.*
- Sectio VIII. *Refelluntur alie due sententiæ aduersæ.*
- Sectio IX. *Cur processio vtrius sit generatio, non autem processio Spiritus sancti?*
- Sectio X. *Cur processio filii & Spiritus sancti non sit creatio vel effectio, & cur non plures in diuinis processionibus, quam due?*

DE processione diuinarum personarum disputa S. Thom. tota qu. 27. & artic. 1. doceri processione in diuinis: non secundum quod effectus procedit à causa sicut Arius intellexit, dicens filium procedere à Patre, sicut primam eius creaturam: & Spiritum sanctum procedere à Patre, & Filio, sicut creaturam vtriusque: sic enim neque Filius, neque Spiritus sanctus esset Deus. Contra id quod dicitur de Filio 1. Ioan. vltimo, *Vi sumus in vero filio eius, hic est verus Deus*: & de Spiritu sancto. 1. Corinth. 3. *Nescitis quia membra vestra templum sunt Spiritus sancti. Templum autem habere solius Dei est. Neque etiam secundum quod causa dicitur procedere in effectum, in quantum vel mouet ipsum, vel similitudinem suam ipsi imprimi. Quo pacto Sabellius docebat ipsum Deum*